

Bekend mag worden verondersteld, dat bij een facialisparalyse, die het gevolg is van een geleidingsonderbreking in de zenuw, geen tekenen van denervatie gevonden worden en dat hierbij in een tot drie maanden een volledig herstel optreedt. Bij denervatie treedt de verbetering langzamer op en is er nooit een algeheel herstel.

Tussen de patiënten met geleidingsonderbreking en die met denervatie was er in beide groepen geen significant verschil in aantal. Alle patiënten met geleidingsonderbreking herstelden volledig. Bij de patiënten met geleidingsonderbreking was het klinische verloop in de behandelde en in de contrôlegroep vrijwel indentiek, zowel wat het tijdsverloop tot de eerste bewegingen betrof als in de tijd, die nodig was voor volledig herstel. De patiënten met denervatie herstelden nooit volledig en de meesten van hen werden veel langer behandeld dan de patiënten zonder denervatie. Zij werden gedurende tenminste een jaar geobserveerd of tot verder herstel niet mogelijk leek. De mate van herstel werd visueel uitgedrukt in een percentage ten opzichte van de gezonde zijnde. De verdeling der patiënten over de verschillende herstelpercentages verschilde niet significant in de beide groepen. Elf patiënten uit de behandelde groep (26%) en acht patiënten uit de contrôlegroep (20%) hadden contracturen. De resultaten in beide groepen zijn zo gelijk aan elkaar, dat het onwaarschijnlijk is dat de elektrische behandeling bij de facialisparalyse van Bell van betekenis kan zijn. De kosten van de dagelijkse bezoeken aan het ziekenhuis voor elektrotherapie lijken voor gemeenschap noch patiënt gerechtvaardigd.

P. Zwanenburg

59—012. A study of the effectiveness of certain anorexigenic agents. Fazekas, J. F., W. R. Ehrmantraut en J. Kleh (1958) *Amer. J. med. Sc* 236, 692.

Over de waarde van anorexigene stoffen is met het niet eens. Sommigen menen, dat deze inderdaad effectief zijn, anderen daarentegen menen, dat ze hoofdzakelijk een psychisch effect hebben.

Om hierin enig inzicht te verkrijgen, hebben de schrijvers een aantal „double blind” proeven genomen met Preludin (phenmetrazine), Dexamyl (een d-amphetaminepreparaat) en placebo's. Proefpersonen waren patiënten van een „Weight Reduction Clinic” en een groep debielen en imbecillen uit een inrichting. De eerste groep kreeg, behalve driemaal daags een of twee tabletten Preludin of een placebo, een individueel dieet voorgeschreven. De proefneming werd zestien weken voortgezet, namelijk acht weken Preludin en acht weken placebo. De achterlijken kregen het gewone voedsel voortgezet, waarvan de calorische waarde ongeveer 2700 calorieën per dag bedroeg.

De artikelen, besproken in de met een nummer gemerkte referaten, kan men schriftelijk ter inzage vragen bij J. G. Antvelink, Spoorstraat 24, Schoonhoven.

Bij de eerste groep, die uit 55 personen bestond bleek de gemiddelde gewichtsddaling 1,25 lb per week te zijn bij toepassing van Preludin en slechts 0,19 lb bij gebruik van de placebo. Ook na wisseling der preparaten bleef er een significant verschil bestaan tussen de patiënten, die Preludin kregen en die een placebo ontvingen.

Bij de achterlijken werd de werking van tweemaal daags 25 mg Preludin of vijf tot tien mg Dexamyl met die van placebo's vergeleken. Ook hier bleek een duidelijke werking te bestaan. Het effect van Preludin en Dexamyl ontliep elkaar niet veel; wel waren bij alle proefpersonen de individuele verschillen vrij groot. Uiteraard kon alleen bij de groep mentaal gezonden een indruk over de subjectieve verschijnselen verkregen worden. Zo klaagden in de Preludingroep en in de placebo-groep, die ieder 55 personen telden, negen respectievelijk acht patiënten over nervositeit, zeven, respectievelijk drie over slecht slapen, eenenveertig, respectievelijk zestien over duidelijk minder eetlust, terwijl zeven respectievelijk drie zeiden meer energie te hebben.

J. G. Antvelink

De Boerhaavecursus voor huisartsen

Ongeveer 4100 uitnodigingen waren er verzonden voor de Boerhaavecursus voor Voortgezet Medisch Onderwijs, 9, 10 en 11 april gehouden, en het aantal deelnemers bedroeg 82. Hiervan was 40% afkomstig uit Zuid-Holland en de omgeving van Haarlem en Amsterdam, een gebied waar regelmatig in verschillende centra artsencursussen worden gegeven. Dit doet ongetwijfeld de vraag rijzen of het niet van nut zou zijn, indien ook in andere centra van het land een dergelijke driedaagse cursus zou worden georganiseerd, omdat juist daar de grotere afstanden naar de medische centra een belemmering kunnen zijn om wekelijks uit te breken. Deze Boerhaavecursus was met zorg samengesteld en verdient dan ook zeer het predikaat: geslaagd. Als algemene opmerking zou men kunnen stellen dat althans een deel van de gekozen onderwerpen niet in de uitgemeten tijd volledig was te behandelen. Dit werd door de cursisten allermint verwacht en een excuus voor deze onvolledigheid was mijns inziens overbodig. Dat soms toch werd gestreefd naar enige volledigheid, gaf een gevoel van overladenheid; het werd een wedren met de tijd, die dan toch werd verloren en wel ten koste van de discussie. Juist de discussie is bij dergelijke cursussen een kostbaar goed. Zij betreft de toehoorders meer actief in de cursus en dit kan de organisatoren enerzijds de gelegenheid bieden naar de actuele behoeften van de huisartsen te peilen en kan anderzijds in de toekomst een prikkel zijn voor de deelnemers om zich reeds vóór de cursus te bezinnen op het programma, mits dit tijdig wordt toegezonden. Dit bezinnen zal met des te meer vrucht kunnen geschieden als het steunt op een nauwkeurig administreren van de medische gegevens. Juist ook bij de discussie zal vanzelf de uit tijdnoed beperkte voordracht de gewenste aanvulling kunnen krijgen.

Bezien we het programma, zoals dit werd geboden, chronologisch in zijn details, dan belanden we allereerst bij het symposium over hand- en voetafwijkingen. Het was een goede gedachte om voor beide groepen van afwijkingen een anatomische inleiding te geven, alvorens op de afwijkingen in te gaan. Bij de anatomische beschouwing van de voet (J. Dankmeyer) werd uitgegaan van de functie der voeten in de dierenwereld om op deze wijze een beter inzicht te krijgen in de bouw en de functie van de menselijke voet. Bij de hand werd daarentegen meer gewezen op de vernuftige musculatuur en peesinserties der vingers (J. M. F. Landsmeer), die daardoor kostbare instrumenten zijn geworden. Beide beschouwingen waren boeiend en in de samenvatting (M. Vink) klonk dan ook de bewondering voor de schepping. De behandeling van de voetafwijkingen (F. Duyfjes) kreeg op dit substraat meer diepte en in een lange rij zijn ze de revue gepasseerd. Het was ongetwijfeld nuttig om ons therapeutisch handelen weer eens te overzien, het effect van de uitgedeelde steunzolen te beschouwen, te horen over wigen, kinderschoeisel, chirurgische mogelijkheden, kortom over die problemen, welke zich regelmatig voordoen op het spreekuur. De voordracht over handafwijkingen (J. D. Mulder) vond zijn zwaartepunt in de chirurgische therapie, waarbij weliswaar ons eigen handelen niet verder gaat dan verwijzen naar de specialist, maar waarbij het nuttig is te zien, welke mogelijkheden deze specialist heeft om de arbeidsgeschiktheid op te voeren. Logisch volgde hierop een beschouwing over handletsels in het kader van de ongevallenwet (W. J. Breslau), waaruit overduidelijk de grote verantwoordelijkheid naar voren kwam bij het behandelen van deze letsels, de wijze van ingrijpen, het tijdstip van ingrijpen, het tijdig verwijzen naar de specialist en het nalaten van onnutte of foutieve handelingen, zoals het gebruik van antiseptische

middelen bij verwondingen, die naar een chirurgische kliniek doorgezonden worden.

Het hoofdthema van de zeer afwisselende demonstratie in de heelkunde kliniek was: therapeutische aanwinst. Men liet zien dat de ziekte van Hirschsprung met succes kan worden behandeld door de minder ingrijpende resectie van het aganglionaire, niet verwijde gedeelte van het colon (J. A. Noordijk), dat de plastische chirurgie een onmisbare en zeer dankbare plaats heeft verworven bij de behandeling van tumoren in het gelaat (E. Frederiks), dat de carcinoomchirurgie intensief naar wegen zoekt om de kans op metastasen, die het chirurgisch ingrijpen met zich meebrengt, te verkleinen (M. Vink en A. Zwaveling) en dat de phlebectomie bij het posttrombotisch syndroom een zegenrijke ingreep kan zijn (M. N. van der Heyde).

Dit mixtum compositum werd besloten met een beschouwing over torsie testis (P. W. Boer), die soms gemakkelijk, soms moeilijk te diagnostiseren is, vooral als de pijn gelokaliseerd is in de onderbuik en het onderzoek zich alleen tot dit terrein beperkt.

De Pathologische Anatomische Conferenties (Th. G. v. Rijssel) lieten er geen twijfel over bestaan dat de d.d.ulcus ventriculi-carcinoma ventriculi ook met de moderne diagnostische hulpmiddelen nog altijd moeilijk kan zijn.

Ook de tweede dag bood een vrij grote verscheidenheid aan onderwerpen. Deze dag begon met een voordracht over Gewenning en Verslaving (S. E. de Jongh), een probleem waar ieder van ons regelmatig mee wordt geconfronteerd en dat didactisch op voortreffelijke wijze werd behandeld.

De frequentie van de groeistoornissen is ongetwijfeld minder, doch een overzicht van de nieuw verworven inzichten in deze materie (J. J. v. d. Werff ten Bosch) had zeer zeker zijn nut, al was het alleen reeds om nog eens de nadruk te leggen op het tijdig verwijzen naar de endocrinoloog, zodat op het juiste tijdstip kan worden begonnen met een eventuele hormonale therapie.

Het was een grote sprong naar het onderwerp: Eenvoudig longfunctie-onderzoek voor de praktijk (A. Bouhuys), waarbij de eenvoud evenwel niet direct inhield, dat hiermede ieder zijn diagnostisch arsenaal zal uitbreiden.

Meer op de praktijk afgestemd was de beschouwing over digitalis therapie (H. G. Verdonk), waarbij de waarden van de verschillende digitalispreparaten tegen elkaar afgewogen werden en indicatie zowel als dosering vrij scherp omschreven werden.

Dat de betekenis van de psychologie van de hart- en vaatpatiënt voor de huisarts (B. Stokvis) tot discussie aanleiding zou geven, was alleszins te verwachten, omdat de arts-patiënt relatie nu eenmaal geen constante is.

Bij de klinische demonstratie: Inwendige Geneeskunde (J. Mulder) werd het interessante ziektebeeld Lupus erythematoses generalisatus gedemonstreerd doch daarnaast maakte een geval van eczema vaccinatum met letale afloop diepe indruk en bracht nog eens overduidelijk de stelregel onder de aandacht: Men vaccinere nooit iemand, die lijdt aan eczeem of iemand in wiens naaste omgeving een lijder aan eczeem verblijft. (Nederlands Leerboek der Interne Geneeskunde § 27).

Op de laatste ochtend werd het verschijnsel Polydipsie bij kinderen in al zijn facetten behandeld door vier medewerkers van Prof. Veeneklaas, die zelf het overzicht en de samenvatting gaf.

Hierbij kwamen vooral twee punten naar voren en wel primo: dat het succes der behandeling bij die gevallen, waarbij de psychosociale achtergrond de oorzaak is, gering kan worden genoemd en secundo: dat bij de discussie bleek, dat de klacht polydipsie door de een vrij frequent, door de ander zelden in zijn praktijk werd gehoord.

Dat aan het einde van deze morgen enige waarderende woorden werden gesproken over de organisatie en de inhoud van deze cursus, vond de volle instemming van alle deelnemers.

A. W. Bots

UIT DE NOTULEN

Vergadering van de C.W.O.

d.d. 26 februari 1959

Collega Hogerzeil, die is afgetreden als voorzitter, maar lid blijft van de commissie, worden woorden van dank toegesproken voor zijn werk als voorzitter in de eerste moeilijke jaren. Totdat een nieuwe voorzitter zal zijn benoemd wordt collega Bos uit Vlaardingen ad interim als zodanig gekozen.

Besloten wordt dat de commissieleden afzonderlijk zullen rapporteren ten aanzien van een verzoek van het N.H.G.-bestuur een uitgebreid plan te ontwerpen voor een breed opgezet morbiditeitsonderzoek. Voor dit laatste onderzoek zijn al oriënterende onderzoeken verricht door de leden van de C.W.O. Besloten wordt dit onderzoek voorlopig nog niet te delegeren.

Enige onderzoeken worden vervolgens als routine besproken.

No 16: Epidemiologie van infectieziekten. Het doel van dit onderzoek is te komen tot een peiling van de bacteriële en virale flora voor zover deze pathologisch is, voor de Nederlandse bevolking. Zonder de hulp van een apparaat, dat de continue bewerking van de binnenkomende gegevens voor zijn rekening neemt, lijkt dit niet te verwezenlijken. Wellicht is dit onderzoek te combineren met het morbiditeitsonderzoek. De gegevens uit een morbiditeitsonderzoek van collega Bos, in samenwerking met het Instituut voor Sociale Geneeskunde te Utrecht, zullen een indruk kunnen geven over de omvang van het probleem.

No 19: Enkele C.W.O.-leden leveren nog commentaar op het formulier, dat gebruikt zal worden voor het verzamelen van gegevens voor een onderzoek naar de oorzaken van de beëindiging van de borstvoeding. De keuze van het onderwerp van onderzoek vindt grote bijval in de C.W.O.

No 22: Op grond van het inmiddels verrichte literatuuronderzoek wordt een onderzoek naar de werkzaamheid en de betekenis van een preparaat voor een orale zwangerschapstest afgewezen.

No 26: De C.W.O. zal trachten belangstellenden te vinden voor een eenvoudig opgezet onderzoek naar de werkzaamheid van een door Nourypharma N.V. in de handel gebracht oraal bismuth preparaat.

No 28: De Studiegroep Obstetrie en Gynaecologie is verzocht de C.W.O. van advies te dienen bij het opzetten van een landelijk abortusonderzoek.

Tenslotte blijkt op de vergadering van het N.H.G.-bestuur met de Centrum-besturen nogal enige kritiek te beluisteren te zijn geweest op de C.W.O. De commissie zoekt naar middelen voor een beter begrip. Als vrucht van deze bezinning mogen deze regelen worden beschouwd.

Gestreefd zal er naar worden belangstellende collegae in een bepaald onderzoek van het N.H.G. een kans te geven op het onderzoek te promoveren.

INHOUD

	Blz.
N.H.G. — Quo Vadis?	187
R. C. Veldhuyzen van Zanten: Naar een integrale geneeskunde	192
K. H. Brandt: Coma hepaticum	198
W. A. G. van Everdingen: Glucosebepaling in urine door middel van enzymatische reacties	202
Referaten	204
Verslag Boerhaave-cursus	205
Notulen C.W.O.	206

Advertenties kunnen zonder opgaaf van redenen worden geweigerd.